

FUND OG FORSKNING

BIND 58

2019

DET KGL. BIBLIOTEK

FUND OG FORSKNING

Bind 58

2019

FUND OG FORSKNING

I DET KONGELIGE BIBLIOTEKS

SAMLINGER

Bind 58

2019

With summaries

KØBENHAVN 2019

UDGIVET AF DET KGL. BIBLIOTEK

Om billedet på smudsomslaget:
Keld Helmer-Petersen: Fotografi fra serien Sydhavnen, 1965
Estate of Keld Helmer-Petersen

Det kronede monogram på kartonomslaget er tegnet af
Erik Ellegaard Frederiksen efter et bind fra Frederik 3.s bibliotek.

Om titelvignetten se s. 197

© Forfatterne og Det Kgl. Bibliotek

Redaktion:

Claus Røllum-Larsen

Temareaktion:

Caroline Nyvang, Mette Kia Krabbe
Meyer og Thomas Hvid Kromann

Artikler i *Fund og Forskning* gennemgår 'double blinded peer-review' for at kunne antages. Undtaget fra denne norm er dog i dette nummer artiklerne under 'Fund'.

Trykt på Munken Premium Cream 13 115 g
Dette papir overholder de i ISO 9706:1998
fastsatte krav til langtidsholdbart papir.

Grafisk tilrettelæggelse: Strandbygaard A/S

Tryk og indbinding: Strandbygaard A/S
Printed in Denmark
Oplag: 300 eks.

ISSN 0069-9896

“RE: MALENE” – ET STYKKE DANSK MUSIKHISTORIE

AF

HENRIK SMITH-SIVERTSEN

Tirsdag den 22. juli 2008 uploadede 21-årige Mattias Lysgaard en video på sin Youtube-kanal. Det var en coverversion af Sys Bjerres aktuelle hit “Malene”, som handler om en pige, der bliver forladt af sin kæreste og derfor bl.a. brænder hans lejlighed lidt ned og sælger hans bil som skrot. Lysgaard havde derfor skrevet en ny tekst fra eks-kærestens perspektiv.

På få dage gik hans version viralt, og Mattias Lysgaards svarsang til Sys Bjerre var et af de første danske eksempler på, at en privatperson via Youtube og de sociale medier fik et selvstændigt hit med en bearbejdet version af et aktuelt hit. Mange mente, at det var en sjov idé, og de ville selv lege med. I de efterfølgende måneder blev historien udbygget med blandt andet mormorens, Malenes og kattens versioner. Alt sammen på en digital platform, hvor der var adgang til et kæmpe publikum.

Igennem årene er Lysgaards video blevet set og hørt næsten 1,9 millioner gange og er en lille, men vigtig brik i nyere dansk musik- og mediehistorie. Den brik har siden 9. juli 2012 ligget trygt og sikkert i Netarkivet. Den dag blev den nemlig høstet som led i et forskningsprojekt om den digitale musikrevolution. Udover at sangen og videoen i sig selv er interessant og bevaringsværdig på grund af sin popularitet, sin særlige karakter og ikke mindst, fordi den var en central del af den overordnede historie og Sys Bjerres gennembrud, er den nemlig et tidligt eksempel på, hvad der siden skete på musikområdet.

Hvis man spoler elleve år frem til 2019, er det snarere reglen end undtagelsen, at musik versioneres på alle tænkelige måder på Youtube. Der er svarsange, parodier, coverversioner, karaokeversioner, såkaldte fanvids, hvor et bestemt nummer bliver brugt som underlægningsmusik til en egenproduceret musikvideo med ens yndlingsfilm, serie eller

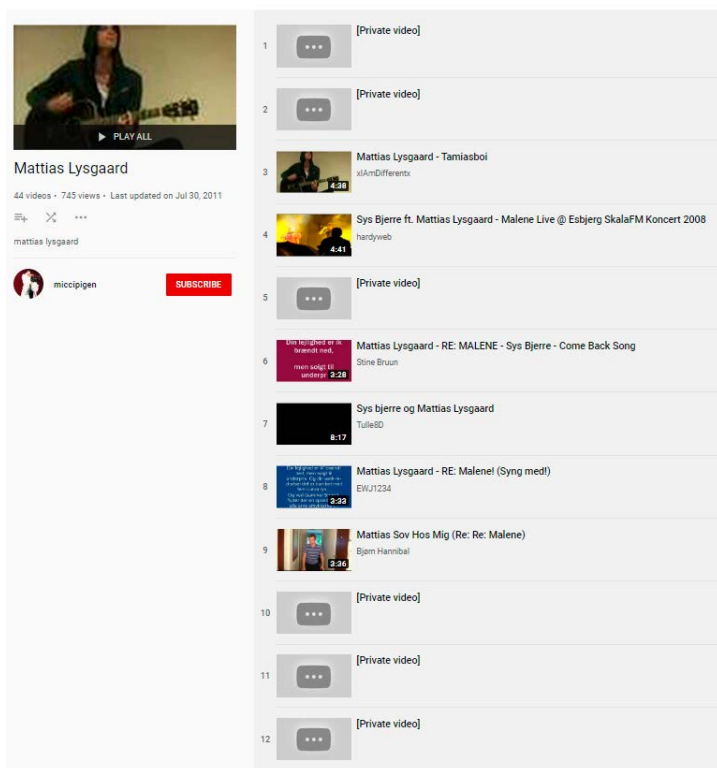
spil, folk der har optaget deres egen præstation i en app, hvor man synger duet med originalkunstneren og meget, meget mere. Mens det i 2008 stadig krævede en del båndbredde og teknisk isenkram at producere videoer af nogenlunde kvalitet, har det i snart mange år været muligt for alle med en smartphone, tablet eller computer at lave særdeles flotte videoer på ganske kort tid. Der ligger store mængder videomateriale på Youtube, som man nemt kan downloade og bruge i sine egne videoer, og det gør folk.

Da det internationale Melodi Grand Prix skulle afholdes i Danmark i 2014, vrimlede det således med alskens videoer, fra enkeltbrugeres egne bud på, hvordan sangene burde rangeres, til parodier af Conchita Wursts vindingsang, "Rise Like A Phoenix", og da Lukas Graham i 2016 slog igennem internationalt med "7 years", gik der ikke længe, før det, foruden covers, oversatte versioner, gendigtninger osv., begyndte at vrimle med Minecraft-, Call of Duty- og Fortnite-parodier og versioner med klip fra blandt andet Star Wars, Avengers, Harry Potter og The Simpsons. I begge tilfælde har vi gemt så meget, vi kunne, til Netarkivet for at dokumentere den digitale musikkultur, vi nu har haft i godt 10 år.

I al den tid har vi nemlig været helt klar over, at det kun er et spørgsmål om tid, før det hele er væk igen. Hvornår ved vi ikke, men al erfaring og alle prognoser viser, at det vil ske på et tidspunkt. Og så har vi kun det materiale, vi fik i hus. Dette gælder nu "RE: Malene"-videoen.

Efter godt 11 år valgte Mattias Lysgaard nemlig at fjerne sin video. På den side, den lå, er der bare en sort skærm og en besked om, at videoen er privat. Man kan heller ikke læse kommentarerne eller blot se, hvor mange gange den har været vist. Alt er væk, både indhold og kontekst, og når man søger på Google eller i Youtube, skal man allerede lede godt for overhovedet at finde spor. Der er så meget indhold på Internettet, at hullerne lynhurtigt fyldes ud af noget andet. Hvis man søger på "Re:Malene", kan man stadig finde flere versioner af Lysgaards sang, både den oprindelige indspilning fra videoen og en senere studieindspilning, så det føles ikke som om, der mangler noget. Men det gør der.

Mattias Lysgaards "Re:Malene" er desværre en af de relativt få danske videoer med musik, vi har gemt fra dengang i starten af den digitale musikrevolution. Indtil slutningen af 2011 var det slet ikke muligt at høste videoer fra Youtube, og da vi endelig kom i gang, var høstningsprocessen så manuel og langsommelig, at der i starten kun blev hentet videoer ned en til to arbejdsdage om måneden. Den manuelle

På Youtube.com kan alle brugere oprette playlister med alskens videoer. På billedet ovenfor ses en playliste, der primært indeholder versioner af “Malene”. Listen blev senest redigeret i 2011, og siden da er 35 af de 44 videoer blevet fjernet. Når denne og lignende playlister også bliver slettet, forsvinder sporene hurtigt online, og så har vi kun indholdet i webarkiverne tilbage.

proces krævede desuden, at Netarkivets kuratorer selv fremsøgte videoen på Youtube og dernæst besluttede at hente den. Sådan er det faktisk stadig, og på mange måder er vores bekymringer om kildetab dengang i 2012 nærmest lidt nuttede i forhold til, hvad vi står over for i dag og i fremtiden.

“RE: Malene” ligger trygt i Netarkivet, og det er vi rigtig glade for, men jo længere tid, der går, jo mere travlt får vi med at sikre lignende materiale, før det lige så stille forsvinder fra Internettet. I dag er mængden uoverskueligt stor, og derfor kommer vi til at holde tungen lige i munden, når vi fremover skal finde snittet mellem alt eller intet. Uden primært kildemateriale bliver det vanskeligt at forske i de sidste

15 års digitale musikkultur, og det er Mattias Lysgaards sletning af den lille sjove video, han lavede, dengang han var ung, et vidunderligt eksempel på.